

dul, a korábbi magányt felváltja a sikeres mesélés által teremtett találkozás – a korábbiaknál teljesebb értelemben, így a közérzet végül a halálban és a befejezés kimunkáltságának (jogos) narrátori büszkeségében fixálódik.

VELKEY GYÖRGY

(*Jelenkor* Kiadó, Pécs, 2006,
274 oldal, 2100 Ft)

TÓTH KRISZTINA:

Vonalkód

A hidegháború hűvösségét, és azon belül is a kelet-európai oldal sivárságát idézi a kötet borítójának képe, mely bármelyik magyar művelődési központ udvara lehetett volna a szocializmus idején. Színfoltot csupán a vérpiros, műanyag Coca-cola-s szék visz az azúrkék szürkeségbe. Mint ahogy örömet is a nyugatról jött dolgok csepegtettek belénk akkoriban.

Gyerekkorunk betonból kivirágzó vágyai és Fa szappan illatú emlékei. Látszólag ilyesfajta sokfényű, ezerformájú nosztalgiafüzért akaszt a nyakunkba az író-költő, valójában azonban sokkal nagyobb terhet rak a szövegekkel a vállunkra. Az élet töredezettségének érzését, a

minden egész ripityomban bizonytalanságát, mellyel mindannyian szembesülünk kapcsolatainkban és kapcsolatalanságainkban.

De Tóth Kriszta nem elégszik meg azzal, hogy összeseperje a vágyak szilánkjait. Az üvegdarabkákat összeilleszti, komoly szerkesztői munkával ólompántot hegeszt köréjük, és az értelmetlennek új értelmet ad. Gyönyörű színes üvegablak a végeredmény, melynek ólomvonalai olyan szövevényesek, mint a sors hálója. Mint egy női sors hálója.

Az ember nem is gondolná, mennyi fájdalom érhet egy nőt. És hogy mennyi fájdalmat képes elviselni.

És hogy erről a sok megrázkódtatásról, megremegésről, megbillenésről milyen józanul képes beszélni. Ha éppen elegendő gyászmunka, emléklúgosítás és érzelmecseppfolyósítás előzte meg a megszólalást.

Tóth Kriszta mondataiból hidegség árad. Olyan fajta hűvösség, amit akkor érzünk, ha túl forró dologhoz érünk, és hőérzékünk hirtelen megcsal minket.

Az érzékek játékát játssza velünk az író. Mert olyan érzéki történetekről van szó, hogy az em-

ber legszívesebben feltüsszentene egy-egy illatra, felugrana egy-egy hangra vagy megsimogatná a lefestett testet. Ugyanakkor ezek a szövegek nagyon líraiak is, precízen tónu-

szott képekkel, lágy árnyalatokkal, aminek a végeredménye mégis egy kicsit nyers, egy kicsit brutális. Mint amennyire mondjuk egy Alfred Kubin-grafika. Vagy amennyire az élet az.

És még valamit éreztem a novelák olvasása közben: a filmszerűséget. Időnként egy Flieg auf Benedek-film pergett a szemem előtt, időnként meg egy *anime*.

A *Hidegpadló* szépségesen szimbolikus történetéről a *Chihiro szellemországban* című felnőtttrajz-film jutott az eszembe. Ahogy Chihiro elveszti a nevét, és gyakorlatilag önmagát, hogy felnőtté válhasson, úgy fosztja meg magát a novella főszereplője múltbéli vágyaitól, hogy végül egy emléktelen klón maradjon, egy tiszta lap, egy *nusa*, egy japán imapapír, mely a kívánságnélküliség tisztaságát jelképezi.

Tóth Kriszta végre mesél nekünk. A versek zárkózott tömörsége után egy kicsit többet enged beszélni magából. Pár percre nyitva hagyja a csapot. Hogy aztán vízcseppenként megszűrje a vizet, és apró gyöngyszemenként átnyújtsa nekünk azt. Mint egy sokfényű, ezerformájú nosztalgiafüzért.

FINY PETRA

(*Magvető* Kiadó, Budapest, 2006,
188 oldal, 1990 Ft)

VILLÁNYI LÁSZLÓ:

volna a szerelem

Tulajdonképpen minden költő abból él, hogy minduntalan szerelmes. Szeret egy embert, egy hazát, egy eszmét, egy nyelvet... Vagy éppen: szeret szeretni. Aki szeret, hisz. (A rossz májuiak szerint: tartósan részeg.) Mindenesetre: a hit csaknem ugyanolyan elengedhetetlen része az írásnak, akár a betű. „Semmi nélküléd e nagy egyetem” – mondja Shakespeare a *CLIX. szonett*-ben. S előtte-utána hány poétában lángol ilyesféle hívó rajongás!

Íme például a *volna a szerelem* szerzője, akiben az örök érzés úgyszintén valami egyetemes meggyőződést generál. „[...] én, aki énekelni sem tudtam – írja –, szerelmi / áriákat rögtönözök, és tétova kérdések / nélkül is kimondom a pontos válaszokat” (*Könnymű*). Villányi László gáláns vallomása valóban nemcsak személyre szólóan sokatmondó; hiszen miről, ha nem az elérhetetlen (de a csakazértis elérni akart) teljességről beszél itt? Szerelmi áriákat rögtönözni, kimondani a pontos válaszokat – nem a szív és az ész egy-szeregyén alapszik-e az az összesség, amelynek ki így, ki úgy próbál formát adni? Villányi László momentán anélkül, hogy a jelentőségteles megszólalást összetévesztené a megszólalással. Ugyanis az a hétköznapiakba alászállt, szerelmes férfi, akitől a